

Høringsuttalelse til «Forslag til endringer i utlendingsloven mv. – utvisning på grunnlag av handlinger som kan føre til eksklusjon fra flyktningstatus» fra Dommerforeningens fagutvalg for offentlig rett

Dommerforeningens fagutvalg for offentlig rett bistår Dommerforeningens styre i offentligrettslige spørsmål. Fagutvalget gjennomgår også høringssaker innenfor utvalgets fagområde, og avgir enkelte høringsuttalelser i eget navn. For tiden har fagutvalget følgende medlemmer:

- Lagdommer Kyrre Grimstad (leder), Borgarting lagmannsrett
- Høyesterettsdommer Henrik Bull, Høyesterett
- Lagdommer Bjørn O. Berg, Frostating lagmannsrett
- Tingrettsdommer Ola Rambjør Heide, Gjøvik tingrett
- Lagdommer Irene Sogn, Borgarting lagmannsrett

1 Generelt

Justis- og beredskapsdepartementet foreslår endringer i utlendingsloven som gir utvidet adgang til utvisning der hvor utlendingen er eller kunne vært utelukket fra retten til annerkjennelse som flyktning. På samme grunnlag foreslås en utvidelse av adgangen til å nekte innreise og oppholdstillatelse. Dommerforeningen har ingen merknader til disse skjerpelsene, som i hovedsak beror på politiske avveininger.

De gjeldende bestemmelsene om utvisning i utl. §§ 66-68 foreslås endret ved at det inntas en henvisning til utelukkelsesgrunnene i § 31. Etter utl. § 31 kan ekskludering finne sted der hvor det er «alvorlig grunn til å anta at» flyktningen har gjort seg skyldig i nærmere angitte alvorlige overtredelser. Departementet legger opp til at det er det samme kriteriet og de samme regler om beviskrav som skal gjelde ved utvisning som ved utelukkelse fra flyktningstatus. Dommerforeningen vil knytte noen merknader til denne siden av forslaget.

2 Beviskravet ved eksklusjon og utvisning

I høringsnotatet punkt 5.1.1 jf. punkt 3.2 behandler departementet beviskravet nærmere. Departementet skriver at det i utvisningssaker skal gjelde «samme beviskrav som i en alminnelig eksklusjonsvurdering». Dette vil si sivilrettens beviskrav, ikke de strengere krav som gjelder i strafferetten. Kravet til sannsynlighet «må vurderes i sammenheng med forholdene i den enkelte sak».

Dommerforeningen vil peke på at eksklusjonskriteriene i utl. § 31 gjelder alvorlige handlinger. Med direkte kobling til utvisningsbestemmelsene vil de potensielt ledes av en alvorlig sanksjon. I saker hvor det er knyttet stort sosialt stigma til det aktuelle beviset, og hvor følgene for den enkelte kan bli alvorlige, så har man i rettspraksis gjennomgående stilt strengere krav til sannsynlighet enn alminnelig sannsynlighetsovervekt, f.eks. klar sannsynlighetsovervekt. Dommerforeningen kan i utgangspunktet ikke se at utvisning på

grunnlag av utl. § 31 skal vurderes annerledes når det gjelder kravet til bevis. For denne sakstypen er det også vanskelig å se at det er grunnlag for den grad av relativisering som departementet legger opp til.

Dommerforeningen er oppmerksom på at kriteriet «alvorlig grunn til å anta» i utl. § 31 er ment som en direkte oversettelse av uttrykket «serious reason for considering» i flyktningkonvensjonens artikkel 1F. Som uttrykk for beviskrav er imidlertid formuleringen ikke spesielt heldig. Ordet «alvorlig» er bedre egnet til å kvalifisere en overtredelse enn kravet til bevis, og i dette tilfellet er det dessuten uklart om hensikten er å kvalifisere beviskravet. Verken nasjonalt eller internasjonalt er det noen konsensus om å legge et spesielt strengt beviskrav til grunn i saker om eksklusjon fra flyktningstatus.

Dommerforeningen vil fremholde at det ikke er opplagt at man ved en utvisningsvurdering bør legge samme beviskrav til grunn som ved en ren eksklusjonsvurdering etter utl. § 31. Dommerforeningen vil derfor be departementet om å vurdere om det skal gis klarere føringer for beviskravet i saker om utvisning etter eksklusjonskriteriene i utl. § 31.